

POSADA EN MARXA D'UN PROCÉS D'AGENDA 21 LOCAL

L'Agenda 21 Local és un procés constituït per diverses etapes o fases basades en la realització d'una àmplia anàlisi de l'estat del municipi i tendències futures, en tot el conjunt d'aspectes ambientals, socials i econòmics.

En base a aquest diagnòstic es defineixen les actuacions prioritàries a realitzar a la localitat, el conjunt de les quals conforma el Pla d'Acció a executar a curt, mig i llarg termini. En totes les fases del procés s'inclou la participació i el consens dels principals agents socials, econòmics i institucionals del municipi, i de tota la ciutadania.

Com a exemple, es mostren a continuació les etapes més comunes per a la realització d'una Agenda 21 Local.

1. Diagnosi

Una vegada l'Ajuntament ha adquirit el compromís de desenvolupar i implantar una Agenda 21 Local, el següent pas és realitzar una diagnosi, o auditoria local de sostenibilitat i les seves interrelacions amb la part social, econòmica i organitzativa.

L'Auditoria Local de Sostenibilitat està constituïda per un conjunt d'estudis, anàlisis i propostes d'actuació que sintetitzin l'estat mediambiental, social, econòmic i organitzatiu del municipi.

En aquesta etapa podem diferenciar dues fases:

a.- Prediagnosi

L'objecte d'aquesta fase consisteix en la recopilació de la informació objectiva i subjectiva necessària per a fonamentar la Diagnosi en la qual es basarà la posterior elaboració del Pla d'Acció Ambiental. Per a fer-ho, es realitzen les actuacions següents:

a) Recopilació d'informació objectiva (Prediagnosi objectiva)

- Anàlisi de l'evolució temporal de la situació ambiental, econòmica, social i demogràfica del municipi,
- Recopilació d'informació contrastada i suficient per a la realització d'un inventari del medi natural, i de les característiques socioeconòmiques, culturals i organitzatives de l'ajuntament i la seva àrea d'influència, amb l'objectiu d'obtenir una panoràmica prèvia del territori, identificant els aspectes que puguin tenir una incidència més significativa en la seva sostenibilitat.

b) Recopilació d'informació subjectiva (Prediagnosi subjectiva)

Adicionalment, es realitza una prediagnosi qualitativa, ciutadana o subjectiva mitjançant diferents eines (enquestes ciutadanes a la població local, entrevistes en profunditat a agents socioeconòmics representatius, etc.) que permetran detectar l'anàlisi de la sostenibilitat que percep la població del municipi i el seu grau de conscienciament enfront els problemes ambientals.

b.- Diagnosi

Amb tot el conjunt d'informació objectiva i subjectiva obtinguda en la fase de prediagnosi i unes referències comparatives; se procedeix a l'anàlisi i avaluació de cada un dels factors ambientals, socioeconòmics i organitzatius estudiats, així com de les seves interrelacions i sinèrgies, elaborant un informe detallat sobre la sostenibilitat de la zona, en el què quedin explicades de forma clara i concisa las conclusions obtingudes. També permet extrapolar les tendències futures previsibles de cada un

dels aspectes estudiats i dels problemes detectats, fent un seguit de recomanacions generales.

Aquesta diagnosi ha de constituir l'inici d'un procés en el qual estiguin directament implicats tots els agents, grups d'interès i col·lectius locals.

L'objectiu principal de la Diagnosi és, per tant, adquirir el coneixement de la situació actual mitjançant l'estudi de factors clau (ambiental, socioeconòmic i organitzatiu) del municipi, per a detectar i prioritzar els principals problemes i impactes ambientals del mateix, les seves causes i conseqüències, per a concretar objectius de millora anuals i definir-los en el Pla d'Acció de Sostenibilitat.

2.- Pla d'Acció Ambiental

La revisió del Diagnòstic i de la informació obtinguda mitjançant entrevistes, enquestes ciutadanes i contactes amb diferents institucions; permet elaborar la proposta de Pla d'Acció Ambiental.

Aquesta proposta s'elabora seleccionant una alternativa estratègica de desenvolupament econòmic, social, ambiental per a la localitat, que s'ajusti a criteris de desenvolupament sostenible. D'aquesta manera es concreten els objectius i criteris prioritaris de l'Agenda 21 Local.

El Pla d'Acció Ambiental ha de ser un conjunt d'actuacions prioritzades i polítiques integrades que possibiliten la superació de les principals deficiències socials, econòmiques, ambientals i organitzatives detectades a la zona d'estudi; permetent planificar i portar a terme, de manera organitzada i sostenible, les actuacions per a la millora del medi ambient local.

3.- Pla de Seguiment

El Pla de Seguiment permetrà seguir l'evolució dels aspectes analitzats i avaluar el grau de compliment del Pla d'Acció i l'efectivitat de les seves accions de cara a la sostenibilitat local a llarg termini. Aquest Pla ha d'ésser sistemàtic i marcar una continuïtat en el temps. Per a la consecució d'aquests objectius es fa precís dissenyar un quadre o sistema d'indicadors de sostenibilitat, que permeti, de manera suficientment sintètica, controlar l'evolució global de la localitat cap a la sostenibilitat, avaluar la marxa del Pla d'Acció Ambiental i informar del grau de millora en quant a la sostenibilitat de la zona, com principal eina de seguiment.

El disseny del quadre d'indicadors per al Pla de Seguiment es basa en indicadors seleccionats en la Diagnosi, ajustant-se en funció del Pla d'Acció, de manera que el conjunt dels indicadors sigui apte com a sistema de mesura i avaluació estandarditzat, a més de coherent amb les accions que pretengui portar a terme, per a seguir l'evolució de la localitat i, en concret, el compliment del Pla d'Acció Ambiental.

La funció d'aquests indicadors serà la de proporcionar, al llarg del temps, informació sobre els avenços de la localitat en el camp del desenvolupament sostenible i, a la vegada, poder donar a conèixer als ciutadans aquests avenços.

4.- Pla de Participació Ciutadana

La participació ciutadana és essencial per al desenvolupament de l'Agenda 21, i com a tal es considera en tots els referents.

Una forma d'articular aquesta participació és iniciar, des d'un primer moment, contactes amb les entitats ciutadanes que d'una o altra forma estan actuant a la localitat o poguessin tenir relació o interès en el tema: associacions de veïns, ambientalistes, de consumidors, comerciants, educadors, etc. Aquests contactes tenen per objecte mantenir a les associacions informades de primera mà sobre el desenvolupament del procés iniciat, així com recavar les seves opinions i

suggerències sobre les decisions que es vagin prenent i els documents en que es plasmin: elaboració d'indicadors, diagnosi, etc.

Per tant, la participació ciudatana i la implicació dels agents socials en el procés, pot començar abans que la diagnosi, després o en paral·lel. En cap cas, però, ha d'aplaçar-se en excés, ja que els reptes de l'Agenda 21 determinen la necessitat de fer còmplice a la ciutadania en els processos de decisió.

